Podatek dochodowy od osób fizycznych

- ulgi i odliczenia

Podstawa prawna: **ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych** **(Dz. U. z 2025 poz. 163, z późn. zm.).**

Podstawą obliczania podatku dochodowym od osób fizycznych jest dochód, czyli kwoty przychodów pomniejszone o określone ustawą koszty uzyskania przychodu. Ustawa przewiduje:

- przychody zwolnione od podatku;
- odliczenia od dochodu;
- odliczenia od podatku.

Niektóre przychody zwolnione od podatku dochodowego.

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych ustala listę przychodów, które są wolne od podatku dochodowego. Pełny katalog przychodów zwolnionych od podatku znajduje się w art. 21 ustawy. Poniżej przedstawiamy najistotniejsze (według naszej oceny) dla osób niepełnosprawnych:

1. renty przyznane na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
2. niektóre z odszkodowań otrzymanych na podstawie odrębnych ustaw lub ugód i wyroków sądowych oraz odszkodowań w postaci renty,
3. świadczenia rodzinne wypłacone na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, dodatki rodzinne i pielęgnacyjne, zaliczki alimentacyjne oraz zasiłki porodowe wypłacone na podstawie odrębnych przepisów,
4. świadczenia z pomocy społecznej,
5. świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni - przyznane na podstawie przepisów o systemie oświaty, Prawa o szkolnictwie wyższym, a także przepisów o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a także niektóre inne stypendia,
6. dodatki kombatanckie oraz ryczałt energetyczny dla kombatantów,
7. otrzymywane zgodnie z odrębnymi przepisami świadczenia na rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z zakładowych funduszy rehabilitacji,
8. wartość niektórych świadczeń przyznawanych przez zakład pracy na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracownika,
9. dodatki mieszkaniowe,
10. alimenty na rzecz dzieci, które nie ukończyły 25 roku życia, oraz dzieci bez względu na wiek, które otrzymują zasiłek pielęgnacyjny,
11. nagrody wypłacane przez Polski Komitet Olimpijski i Polski Komitet Paraolimpijski za uzyskanie wyników na igrzyskach olimpijskich i paraolimpijskich.

Odliczenia od dochodu wydatków na cele rehabilitacyjne

oraz wydatków związanych z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesionych w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są

osoby niepełnosprawne - **zasady ogólne**:

1. Wydatki podlegające odliczeniom na cele rehabilitacyjne odlicza się od dochodu w roku, w którym zostały poniesione, w wysokości faktycznie poniesionej lub z zachowaniem ustalonych ustawą limitów.
2. Wydatki na cele rehabilitacyjne podlegają odliczeniu od dochodu, jeżeli nie były finansowane ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub Narodowego Funduszu Zdrowia, albo nie zostały zwrócone podatnikowi w jakiejkolwiek innej formie. W przypadku, gdy wydatki były częściowo finansowane z tych (innych) funduszy, odlicza się różnicę pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną z wyżej wskazanych źródeł.
3. Dowody poniesienia wydatków winny być wystawiane na osobę, która będzie dokonywać odliczenia.
4. Odliczenia wydatków na cele rehabilitacyjne może dokonać:
    1. osoba niepełnosprawna,
    2. podatnik mający na utrzymaniu osobę niepełnosprawną, jeśli jest nią: współmałżonek, dziecko własne i przysposobione, dziecko obce przyjęte na wychowanie, pasierb, rodzice, teściowie, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowe. Podatnik mający na utrzymaniu osobę niepełnosprawną może odliczyć wydatki ponoszone na rehabilitację tej osoby tylko pod warunkiem, że dochody osoby niepełnosprawnej będącej na utrzymaniu podatnika nie przekroczyły w roku podatkowym dwunastokrotności kwoty renty socjalnej, w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego; do dochodów osoby niepełnosprawnej nie zalicza się alimentów, świadczenia uzupełniającego, dodatku energetycznego, dodatku osłonowego, dodatku węglowego, dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła, dodatku elektrycznego, oraz przyznanych na podstawie odrębnych przepisów zasiłku pielęgnacyjnego oraz dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów.
5. Warunkiem koniecznym do skorzystania z ulgi na rehabilitację jest posiadanie przez osobę, której dotyczy wydatek, jednego z niżej wymienionych dokumentów:
    a. Orzeczenia o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności wydanego przez powiatowy (lub wojewódzki) zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności.
    b. Decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę socjalną albo rentę szkoleniową wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
    c. Orzeczenia o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia powiatowego zespołu ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności.
    d. Odliczenia mogą być dokonane również w przypadku, gdy osoba, której dotyczy wydatek, posiada orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez właściwy organ na podstawie odrębnych przepisów obowiązujących do dnia 31 sierpnia 1997 (a zatem orzeczenie zaliczające do tzw. grupy inwalidzkiej).

Zgodnie z art. 26 ust. 7a ustawy, **za poniesione na cele rehabilitacyjne uważa się wydatki na**:

1. adaptację i wyposażenie mieszkania oraz budynków mieszkalnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
2. przystosowanie pojazdów mechanicznych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
3. zakup, naprawę lub najem wyrobów medycznych wymienionych w wykazie wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie oraz wyposażenia umożliwiającego ich używanie zgodnie z przewidzianym zastosowaniem, z wyjątkiem pieluchomajtek, pieluch anatomicznych, chłonnych majtek, podkładów i wkładów anatomicznych;
4. zakup, naprawę lub najem indywidualnego sprzętu i urządzeń technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, oraz wyposażenia umożliwiającego ich używanie zgodnie z

przewidzianym zastosowaniem, niewymienionych w wykazie, o którym mowa w p.3, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego;
5. pieluchomajtki, pieluchy anatomiczne, chłonne majtki, podkłady, wkłady anatomiczne, w kwocie nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł;
6. zakup wydawnictw oraz materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
7. odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym,
8. odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym;
9. odpłatność za pobyt opiekuna osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I grupy inwalidztwa lub dzieci niepełnosprawnych do lat 16, przebywającego z osobą niepełnosprawną na turnusie rehabilitacyjnym, w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego lub zakładzie rehabilitacji leczniczej;
10. odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne lub leczniczo-rehabilitacyjne;
11. opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280,00 zł,
12. utrzymanie psa asystującego, o którym mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej, w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280,00 zł,
13. opiekę pielęgniarską w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa,
14. opłacenie tłumacza języka migowego,
15. kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia;
16. leki - w wysokości stanowiącej nadwyżkę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł. Warunkiem korzystania z tego odliczenia jest posiadanie pisemnego zaświadczenia lekarza specjalisty, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stale lub czasowo),
17. odpłatny, konieczny przewóz osoby niepełnosprawnej na niezbędne zabiegi leczniczo - rehabilitacyjne:
    a. osoby niepełnosprawnej - karetką transportu sanitarnego,
    b. osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 - również innymi środkami transportu.
18. używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną albo dziecko niepełnosprawne, które nie ukończyło 16 roku życia - w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280,00 zł.
19. odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
    a. na turnusie rehabilitacyjnym,
    b. w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, rehabilitacji leczniczej, opiekuńczo-leczniczym i pielęgnacyjno-opiekuńczym,
    c. na koloniach i obozach dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia,
    d. opiekuna osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I grupy inwalidztwa lub dzieci niepełnosprawnych do lat 16, przebywającego z osobą niepełnosprawną na turnusie rehabilitacyjnym lub w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

Podstawą do odliczenia wydatków na cele rehabilitacyjne jest posiadanie dowodu poniesienia tych wydatków. W przypadku wydatków, o których mowa w p. 11, 12 i 18, nie jest wymagane posiadanie dokumentów stwierdzających ich wysokość. Jednakże na żądanie organów podatkowych lub organów kontroli skarbowej podatnik jest obowiązany przedstawić dowody niezbędne do ustalenia prawa do odliczenia, w szczególności:

1. wskazać z imienia i nazwiska osoby, które opłacono w związku z pełnieniem przez nie funkcji przewodnika;
2. okazać certyfikat potwierdzający status psa asystującego.

Ponadto, **każdy podatnik może odliczyć od dochodu**:

- **wydatki ponoszone z tytułu użytkowania sieci Internet** w lokalu (budynku) będącym miejscem zamieszkania podatnika w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł - wyłącznie w kolejno po sobie następujących dwóch latach podatkowych, jeżeli w okresie poprzedzającym te lata nie korzystał z tego odliczenia.
- **kwotę darowizn przekazanych organizacjom działającym w sferze pożytku publicznego**, w wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż kwotę stanowiącą 6% dochodu.

Odliczenia od podatku.

Ustawa właściwie nie przewiduje odliczeń od podatku, które przysługiwałyby z uwagi na niepełnosprawność podatnika. Jednak **z ulgi prorodzinnej mogą korzystać rodzice dzieci, które otrzymują zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną, bez względu na ich wiek** (regułą jest, że ulga prorodzinna przysługuje podatnikowi wychowującemu własne lub przysposobione dzieci małoletnie, lub dzieci uczące się /studiujące do ukończenia 25 lat).